

GAZETA TRANSILVANIEI

ANULU II.

„Gazeta” iese în fiecare zi.

Abonamente pentru Austro-Ungaria:

Pe un an 12 fl., pe șase luni

6 fl., pe trei luni 3 fl.

Pentru România și străinătate:

Pe un an 30 franci, pe șase

luni 20 franci, pe trei luni

10 franci.

Se primumera la toate ofi-

ciile postale din țară și din

afară și la dd. colectori.

Abonamentul pentru Brașov:

la administrațiune, piața mare

Nr. 22, etajului I.: pe un an

10 fl., pe șase luni 5 fl., pe trei

luni 2 fl. 50 cr. Cu dusul în

casă: Pe un an 12 fl., pe

șase luni 6 fl., pe trei luni 3 fl.

Unu esemplar 5 cr. v. a. seu

15 bani.

Atât abonamentele cât și

inserțiunile sunt a se plăti

înainte.

Nr. 17.

Brașov, Duminecă, 24 Ianuarie (5 Februarie)

1888.

Jubileul de 50 de ani

al

„GAZETEI TRANSILVANIEI”.

Ufalău, 20 Ianuarie 1888.

Ca Român adevărat, vinu a'mi exprima și eu barem în scris, decă personalu nu pot, bucuria ce o am din incidentul serbării jubileului de 50 de ani a mamei noastre „Gazeta Transilvaniei”, și ca la unul, ce sunteți asemenea unui luceafăr pentru Romani, Vă urez să trăiți mulți ani în perfectă indestulare, ca să vedeți împreună cu noi dorul Românilor împlinit.

Ioan Moldovanu, parochu gr. cat. în Ufalăul de lângă Teaca.

Brașov, 23 Ianuarie 1888.

O scire foarte gravă ne sosese astăzi. Principele Bismark n'a ținut marele discurs politic, ce se aștepta cu atâta nerăbdare, der a surprins lumea făcându-se publice deodată în foile oficiale din Berlin, Viena și Pesta tratatul de alianță încheiat între Germania și Austro-Ungaria la 7 Octomvrie 1879.

Articolul 3 al acestui instrument prescrie, ca tratatul să fiă ținut secret, cu scop de a se evita or-ice rea tălmăcire a lui, avându un caracter pacific. Unei a treia puteri se i se comunique tratatul numai în puterea și conform înțelegerii dintre ambele părți contractate.

Se nasce întrebarea, că de ce se publică tocmai acum întregul tratatul de alianță cu totă dispozițiunea cuprinsă în art. 3 de alu țin secret? Decă cei din Berlin și Viena au avut de scop a preveni pe Rusia, atunci de ce nu i-au comunicat tratatul pe cale diplomatică și de ce îl publică acum în foile lor oficiale? Nu le mai pasă adă cancelarului german și contelui Kalnoky, decă s'ar tălmăci rău acest tratat din partea Rusiei seu a altor puteri? Oră dora tratatul și-a perdut caracterul seu pacific în împrejurările de față?

În tratatul de alianță, care obligă pe Germania și pe Austro-Ungaria deopotrivă de a-și pune la dispozițiune una alteia întreaga putere armată, decă vr'una din ele ar fi atacată de cătră Rusia, s'a mai prevădută la încheierea alianței și casul, când înarmările Rusiei ar deveni în adevăr amenințătoare, și s'a stabilit ca o datorie de lealitate de a face cunoscut cel puțin confidențial Tarului Alexandru, că or-ice atac îndreptat contra uneia din cele două puteri contractante va fi considerat ca îndreptat contra amândurora.

Nu putem sci decă i s'au făcut seu nu mai înainte Tarului împărtășiri confidențiale despre stipulațiunile alianței germano-austriace, der atât putem constata că casul amenințator al înarmărilor Rusiei s'a ivit în așa măsură, încât puterile contractante au găsit cu cale să pu-

blice chiar în foile oficiale ale ambelor imperii întregul tratatul de alianță.

Acăsta nu însemnează nici mai mult nici mai puțin decât o somațiune indirectă la adresa Rusiei că, decă nu va înceta cu înarmările, puterile aliate se vor vedea nevoite a lua pte chiar ofensiva, spre a preveni un eventual atac din partea Rusiei în contra uneia din ele.

Situațiunea este adă, după publicarea tratului din vorbă, mult mai posomorită. Afară de aceea — ca se vorbim cu „Times” din Londra — noua lege militară germană și sumele votate pentru ea, probabilitatea că se vor continua și mai departe mișcările trupelor rusești, convorbirile ministrului român Sturza cu prințul Bismarck și cu contele Kalnoky, apropiata călătorie a principelui Nelidov la Atena spre a îndemna pe Grecia la o cooperare activă cu Rusia, toate aceste nu sunt frumose prospecte pentru un an de pace.

Dintre toate faptele memorate, pe noi trebuie să ne intereseze mai mult atitudinea ce-o va lua România față cu viitoarele evenimente.

S'au scris multe despre scopul călătoriei ministrului Sturza la Friedrichsruhe. Cuncă acăsta vizită stă în legătură cu situațiunea încordată de astăzi, nu mai incapa indoială, der ce anume a voit să dobândescă dela puterile aliate însărcinatul guvernului român, încă nu se scie.

Unii pretind, că guvernul român dorește ca România să fiă admisă în tripla alianță, garantându-i-se neutralitatea din partea puterilor aliate în schimbul concursului ce li l'ar da acoperind flancul Austro-Ungariei. Alții erăși dicu, că i-s'au oferit României de a fi primită în alianță, ca Italia, decă va face anumite concesii în privința convențiunei consulare cu Germania și a tratatului comercial cu Austro-Ungaria.

Este greu a da credemnt a acestor versiuni. Mai aprpe de adevăr ni se pare acca afirmare, că d-lu Sturza a întreprins călătoria sa diplomatică cu scop de a se orienta și de a afla ce gând au puterile aliate față cu neutralitatea României în casul unui războiu.

„Correspondance de Viena” dice, că d-lu Sturza s'a dus la Berlin în scop de a conferi cu Bismarck spre a pune bazele unei înțelegeri, în puterea căreia România în cas de conflagrațiune să nu fiă expusă neajunsurilor ce le-a suferit în 1876, când, părăsită de toate puterile, a trebuit să încheie cu Rusia o convențiune, care a deschis trupelor rusești drumul prin România. Guvernul român nu mai voiesce să se repeteze acăsta.

Foiamemorată crede, că rezultatul conferinței d-lui Sturza cu Bismarck este, că România va fi pusă la adăpostul or-cărei în-

cercări de a i-se viola neutralitatea.

Unii mai susțin, că d-lu Sturza s'ar fi dus la Friedrichsruhe în urma dorinței anume exprimate a cancelarului german, care caută să-și asigure, pentru casul de războiu, sprijinul României și pe lângă alu acesteia și alu Scandinaviei. Alții erăși adaugă, că zădarnice au fost toate încercările d-lui Sturza de a dobândi garantarea neutralității României.

Casul din urmă fiind cel mai probabil, dorim ca prevedința divină să protégă pașii ce i vor întreprinde bărbații de statu ai României pentru binele și paza țării.

Brașov, 23 Ianuarie (4 Febr. 1888.

La finea anului trecut am invitat prin „Gazeta Transilvaniei” pe toți domnii cari au contribuit la subsidiile pentru „Gazeta” în anii 1860—1863 la o întrunire în Alba-Iulia pe ziua de 30 Ianuarie (11 Februarie) 1888.

Esprimându-și însă în zilele aceste mai mulți domni contribuții dorința de a se amana întrunirea pe un timp mai favorabil pentru călătorie, mă grăbesc a satisface acestei dorințe în speranță, că prin acăsta se va da posibilitatea să ia parte cât mai mulți la întrunire.

Astfelu imi iau voiă a fi ca ziua întrunirii pentru darea de semn în afacerea subsidiilor „Gazetei”, pe 26 Martie (7 Aprilie) 1888.

Locul de întrunire rămâne Alba-Iulia. Localul și ora întrunirii le voi face cunoscute cu 14 zile înainte.

Dr. Aurel Mureșianu
Editor și Redactor.

Cogălnicean și Români ardeleni.

Sub acest titlu cetim în ziua de azi în „Die Presse” dela 31 Ianuarie 1888:

Cu ocaziunea jubileului de 50 de ani al „Gazetei Transilvaniei”, mai multe notabilități distins literare și politice ale României au trimis foie jubilar și editorului ei serieri în care — oricât de diferite sunt în formă și în cuprins — se da espreziune simpatiei pentru nișintele culturale ale Românilor ardeleni reprezentate prin numita foie.

O manifestațiune de felul acesta, în totu casul vrednic de atențiune, e eșită din pna lui M. Cogălniceanu și e adrestă editorului „Gazetei Transilvaniei” Dr. Aurel Mureșianu. Incepndu cu arătarea simpatiei ce-lu legă pe Cogălniceanu cu foie jubilară, bărbatul de statu român acentuează, că aceste simpatii își află esplicarea lor naturală în uniformitatea țelurilor nișuite „ridicarea și întărirea națiunei române”. Silințele în acăsta privință ale Românilor din regat au fost, negreșită, însoțite de un succes mai mare, decât ale fraților lor de dincoace de Alpi. Der decă România în cursul deceniului din urmă s'a avântat la importanța unui stat stimat și independent, totuși și națiunea română a făcutu mari progrese, pe care Români din sudul Alpilor transilvanici ar trebui să le-n-

timpine cu atât mai intimă participare, cu cât nu se pot sustrage convingerei, că stingerea, negreșită imposibilă, a poporului român în Ardeal, pte fi periculoasă și ființei naționale a Regatului României.

Făcndu aluziune la ideile Românilor ardeleni cu privire la idea de statu maghiar, Cogălniceanu declară, că densul a simpatizat cu poporul ungheresc, că aceste simpatii le-a dovedit și prin faptă luând partea patrioților maghiari fugiți după anul 1849, și că el, cu ocaziunea unei vizite ce a făcut'o în anul 1868 capitalei ungare, a recunoscut în parlamentul din Budapesta mulți bărbați, cari găsiseră atunci ca fugari asil în România. El însuși a considerat ca o datorie a da ospitalitate Maghiarilor fugari și speră și acum firmă, că în Ungaria va veni timpul, în care se vor convinge omenii, că o cruțare a pretențiunilor naționale îndreptățite ale cetățenilor unghari nemaghiari ai coronei Ungariei va fi în avantajul Ungurilor. În fine Cogălniceanu își exprima dorința, că energiei Românilor Ungarie îi va succede să ajungă în deplina posesiune a drepturilor lor naționale și că atunci, când partul dintre ei și Unguri se va face, va fi sosit și timpul pentru o alianță naturală a României cu Ungaria.

SCIRILE ZILEI.

Pentru cercul de asentare al Brașovului va fi tragerea la sorți Marti în 7 Februarie n. înainte de amiază la 9 ore în sala deședințe a sfatului. Pentru cei obligați la serviciul militar, cari nu vor fi de față, pte trage sorți tatăl seu vre-o altă rudă.

Pentru conferirea unui stipendiu anual de 500 fl. din ajutorul de statu al archidiecesei gr. cat. transilvane, destinat pentru caulificațiunea mai înaltă a unui cleric din acăsta archidieceasă la vre-o universitate, s'a publicat concursu cu terminu de 30 de zile dela prima lui publicare (16 (28) Ianuarie) în „Telegraful Român”. La acest stipendiu potu concurge numai clerici absolți din archidieceasă, cari sunt totdeodată absolți de gimnasiu cu esaminu de maturitate, și voiesc a-și completa studiile la vre-o facultate teologică seu filosofică. Concurenții au a substerne la consistoriul archidieceșan până la terminul arătat suplicele lor instruite cu documentele necesare, adecă: cu testimoniu de maturitate și cu absolutoriu clericalu dela institutul seminariulu archidieceșan din Sibiu, apoi cu atestatu medicalu, că sunt deplin sănătoși și cu o declarațiune separată, că după absolvire vor intra în serviciul bisericesc, ce li se va conferi; în fine au să anunescă în suplică universitatea și facultatea, la care voiesc a-și face studiile, indicând pentru facultatea filosofică și specialitatea studiilor principale, ce și-au ales, d. e. pedagogia, istoria, filologia ș. a.

Sunt numiți capelani militari cl. II. în rezervă Ilie Iuga și Alecsandru Popă preoți ai diecesei gr. cat. a Gherlei: Grigorie Ladoră, preot al archidiecesei gr. or. a Transilvaniei: Aurel Popă, preot al archidiecesei gr. catolice a Alba-Iulia și Făgăraș.

Din *Iscroni* ni-se comunică scirea despre un *ingrozitoră casă de morte*, întemplată la 20 Ianuarie n. c. în minele de cărbuni din comuna Jiu-Vaidei-Vulcan, comitatul *Hunedorei*. În ziua numită, 4 omeni, cari lucrau la o grăpă de cărbuni, fură de viu îngropați până subsoari în lava cauzată prin aprinderea unei materii combustibile, ce se afla în apropierea acelei grăpe de cărbuni. Până la sosirea ajutorului nefericitele victime fură aprăpe cu totul arse. Trei din ei, anume: Dumitru Brindeu, I. Mateiu și George Lucu, abia putură fi duși până acasă cu viața. Picioarele și partea din jos a trupului erau prefăcute scrum, așa că li-se vedeau intestinele. Au murit îndată după aducerea lor acasă, rămânându-le nevestele văduve cu câte 2—4 orfani. După chinuri totu atăt de crâncene, ca și a celorlalti, muri cu patru zile mai târziu și alți 4-lea nefericită, Ioan Oncase, din Jiu-Coroesceni, rămânându nevastă-sa văduvă și cu un copil de 6 săptămâni.

Totu de acolo ni-se comunică și vestea despre un altă casă de nefericire, întemplată la începutul lui Octomvre an. tr. Anume învățătorul din *Densuș*, Petru Pavelon, se duse însoțit de Ioan Ruscescu în comuna *Jiu-Coroesceni*, unde funcționase în anul precedent ca învățător. Pe când noii oșpeți intrară în școala confesională de aci și steteau de vorbă cu învățătorul, se ivi un nor negru de cătră apus, după care urnă o furtună violentă, împreună cu fulgere și trăsnete. Odaia învățătorului în care se aflau numiții oșpeți încă fu lovită de trăsnet. Învățătorul P. Pavelon fu atins de o lature a trupului, mai vâtos la un picior; după atingere cădu în letargia, der curându își veni erăși în fire. Mai greu fu însă lovit de trăsnet tovarășul său Ioan Ruscescu, care murî momentan, lăsându în văduvia nevasta cu 5 orfani.

In *Mou*, comit. Sibiiului, bântue vrsatul mare (bubatul) între copii, dintre cari au și murit câțiva.

Contra primarilor comunali din *Viștea, Sadu, Boita, Talmaciu, Talmăcelu, Ravoita, Sebișul de Jos și de Sus* comanda postului de gendarm din Turnu-roșu a făcut arătare la autoritatea superioară, sub cuvânt că nu urmează statutului ce s'a publicat cu privire la câni.

Gimnasiul superior din *Baia mare* — scrie „Preotul Român” din *Gherla* — prefăcându-se în anul scolastic curent în gimnasiu de stat, prin acesta subsistența acestuia este asigurată pentru totdeauna. La acest institut se

află, după cum arată programele anuale, 80—100 și câte odată și mai mulți studenți români. Luându în considerație acest mare număr de studenți români dela acest gimnasiu, ori și care părinte, cunosctor de impregiurările locale din *Baia mare*, trebuie se sëmșescă lipsa ardetore de un *convict*, unde pe lângă un preț moderat se potă căpăta provisiune prunci gr. cat. români dela acest institut — Mai mulți Români din acel ținut, pătunși de lipsa unui asemenea convict în *Baia mare*, convocă o adunare în această cauză de mare importanță pe 11 Februarie st. n. înainte de amedu la 10 ore în localitatea școlei gr. cat. române din Șomcuta mare, în care adunare se voru discuta modalitățile și mijlocele, cum s'ar pută infița acest convict cât mai curendu.

Precum spune „Kolozsvar”, în *Sibiiu* se va construi în cursul acestui an o *brutară militară de companie* cu vapor și mai multe magazine. Cheltuelile sunt preliminate cu 167,000 fl. și concursul se va publica deja în luna viitoare.

In *Voldorf*, comit. Terna-mare, a ars șura lui Petru Apor. Paguba e de 300 fl., dintre cari 200 fl. au fost asigurați.

Jidovul milionar br. Moritz Hirsch, după cum spune „Egyenlöseg”, va fi numit membru al *camerei magnaților unghuresci*. Acest viitor magnat are proprietăți mari în Ungaria și i s'a propus de guvernul unghuresc să se facă cetățen unghuresc. Până acum jidovul milionar a dat 150 milioane franci pentru fundații jidovesce și anume: 50 milioane pentru Jidovii din Rusia, 50 pentru cei din Turcia și 50 pentru cei din Ungaria, Galiția și România. Fundațiile se voru pune sub scutul guvernului respectivelor țeri, der sub controlul fundatorului și sub administrația unei societăți compuse de el, ai cărei membri voru fi Jidovi distinși.

S'ar bucura — nu-i vorbă — toți „patrioții” de noul magnat, der nici unul ca d-lă Trefort, pentru că: sângele apă nu se face.

In *Orșova* a fost arestat în 29 Ianuarie n. făptuitorul furtului de dăunădi din Paris, în sumă de 300 mii franci, tocmai în momentul când a trecut granița spre a călători cătră București. Sub escortă de gendarm a fost trimis de la Peșta. Defraudantul, în vârstă de 50 de ani, se numește Hyppöverte Renard și a fost notar în Carvin. Ambasadorul francez din Viena a cerut estradarea lui, ceea ce s'a și făcut.

Prin notarul public r. Iosef Maager se va licita în 6 Februarie n. *casa* avocatului Iosef Iakab din *Brașov*. Ulița căldărarilor Nr. 499. Prețul de strigare e 11.662 fl. 50 cr.

Societatea din Brașov pentru ajutorarea penitențiarilor își va ținea în 5 Februarie a. c. la 11 ore a. m. *adunarea generală* pentru exercițiul anului 1887 în sala cea mare dela sfatul din piață, la care sunt invitați cu onore toți membrii societății.

Ordinea de zi: 1) Deschiderea prezidențială. 2) Detirea raporturilor anuale ale comitetului și ale comisiunii de reviziune și decisiuni asupra lor event. (darea absolutului). 3) Intregirea comitetului societății. 4) Alegerea celor trei membri în comisiunea de reviziune. 5) Tractarea propunerilor, care însă cel puțin cu o zi înainte adunării generale trebuie să fi fost anunțate în scris la presiulul societății.

O nouă ilegalitate.

Despre alegerea de notar în *cercul Bucovei*, întemplată la sfârșitul anului trecut, ni-se scrie următoarea corespondență, a căreia publicare din cauza imbulzei materiei, am fost nevoiți a o amâna până aci:

In 10 Decemvre 1887 s'a făcut alegerea de notar în *cercul Bucovei*. Timpul când avea să se începă alegerea era la 10 ore a. m. Satele în număr de cinci, s'au adunat să își alegă un om, care să fi folositor, să posedă limba română, căci cercul e curat românesc, ba nici un singur Ungur nu se află în acest tract. Dreptatea aducea cu sine — decă s'ar observa — ca să fi candidați și Români, căci și Românul e capace ca să fi măcar un bietu de notar, după ce la alte oficii nu i-se mai dă dreptu să își alegă oficialii săi. Inse, spre marea mirare a alegătorilor, candidați au fost trei Unguri — cu tote că recunoscuți au fost 11, între cari și vre-o 4 Români unul cu numele Brezovaj Zoltan, un tiner care de altcum posede abia de vre-o lună și jumătate diploma de notar, er un Român care are o calificare cu multă mai bună decât el, adecă 8 clase gimnasiale, diplomă de notar și o praxă de 6 ani, nu l'a aflatu propretorul Mara György vrednic, ci a preferit să fi un Ungur, care nu scie românesce.

Ceialți doi candidați au fost alți doi Unguri cu totul necunoscuți, cu numele Barcsaj Géza și Farkas Arpad, nisce omeni, cari necum să cunoscem, ci nici nu s'au prezentat înainte de alegere să măcar la alegere. Se înțelege, că intențiunea pretorelui a fost să re-

iasă la totu cazul acela pre care el ilu dorese.

Poporul și-a cunoscutu chîmarea și nu a votat pentru nici unul din candidați, afară de 6 nemeși prăpădiți, parte gorniei la pădurile propretorelui, parte omeni independenți din Zăicani și un crîșmar din Bucova. Ceialți au protestat vre-o două ore în continuu, că să se pună alți candidați, să se facă o nouă alegere, căci pre preinșii candidați nici nu-i cunosc, nici nu le place. Ba în protest arătau cătu de necuviincios și neuman s'au purtat la o execuție în comuna Bonțariu-inferior; der tote înzadar. Propretorele nu a luat în considerare protestul poporului și a dechiarat pre Brezovaj Zoltan de ales cu 7 voturi.

Brav popor avem și de acum înainte se va face și mai brav vedendu nedreptățile ce se comit dilnic de organele stăpânirii.

„Ți-era mai mare dragul să aud din gura unui plugar protestul că: *nu ne trebuie pe nici unul; noi dorim un om cu care să ne putem înțelege și să cunoască cum trăim noi în părțile acestea*. Altul dicea: *plătesc-lă d-ta decă voiesc să-l pun cu puterea*. Altul: *pentru ce ne-ai chemat la alegere, decă voiesc să-l pun cu puterea, pentru ce nu ni-ai scris că de acum înainte pre acesta ori pre acela ilu veți ave de notar?*”

Protestul poporului a fost forte nimerit. Laudă și onore bravului nostru popor, că și-a cunoscutu chîmarea.

Poporul a insinuatu recursu de nulitate. Vom vedea ce va fi și până unde va merge dreptatea unghurescă, care a ajuns proverbială de nedreptățe e. Decă se va face dreptate, de sigur se va face o nouă alegere; der atragemu atențiunea acelor Români, cari au calificațiunea prescisa de lege, ca să suplice cătu de mult în casu de nulitate la postul acesta de notar, unde alte defesiuni și alte naționalități nu există decât numai Români, și finesc cu cuvintele latinului: *Quo usque tandem abutere patientia nostra?* Severu.

Literatură.

„George Lazaru”, revistă pentru educație și instrucție, ese odată pe lună în Berladu, sub comitetul de redacție: S. M. Halit prim-redactor, G. Constantinescu R., Ch. Ghibănescu, Gav. Onișor, V. G. Diaconescu, I. Apostolescu. Sumarul N.-rului 10 dela 15 Ianuarie 1888 este: M. Popu: Pregătirea învățătorilor sătesci; I. Popu *Retganul*: Tipul unor cărți reconsiune; Cantece poporane de pe valea Someșului, culese de Sângeorgianul; S. M. Halit: Psihologia ca știință fundamentală a pedagogiei științifice; Aproseria — traducere; Bibliografia: Dare de sêmă.

„FOILETONUL GAZ. TRANS.”

(3)

Orbul din Chiriacu.

Impresii de călătorii.

Dedicația d-nei Aleaxandrina Nedeleovic.

Așa imi vorbi Dumitru Verțeanu. E greu se te veđi lângă așa o ființă. E forte greu și nu-ți poti da sêmă de simțemntul, ce te cuprinde, și parcă și multa vorbă îți face rău.

După ce pe rëndu imi spuse tote moșile, ce mărginesc Chiriacul, orbul se îndreptă erăși spre mine și sta neclintit, cum sta elu de obicei, er eu mă adresai la elu cu cuvintele: „Ascultă Dumitru, cine sunt băieții aceia, cari se joca cu sora d-tale?”

Dumitru imi spuse pe rëndu numele fiăcării și despre fiăcare băiatu adăuga câte ceva, ce credea elu, că mă va interesa. Astfelu de pildă imi spuse, că cutare băiatu este alu primarului și că învață la școlă și că toți băieții aștia vinu așa, fără nici o trebă, așa vinu copiii, adause elu mai apasat, și le mai spun și eu câte o poveste și copiii vinu la povesti ca pescii la undiță și spun dreptu domnule, câte odată totă ziua pe lângă mine șed și nemâncăți ascultă la poveștile mele. — Imi mai trece și mie din vreme, căci lungă-i ziua și multe se mai pot isprăvi într'o di.

Orbul era dedat cu nenorocirea sa și, scii, omul după ce se dedă cu un lucru, nu-i mai pare așa de greu; elu era vorbărețu din fire, er eu deși eram cuprinsu de un strajnic simțemntu de compătimire, totuși nu mă mișcam de lângă elu. Imi plăcea cum istorisia și imi era drag cum orbul Dumitru, istorisindu de vre-o localitate dinprejur, vorbea cu totă siguranța, er când vorbea de părțile Chiriacului, puteai să veđi că le cunose cu atăta nădejde, încatu nici un logofet de curte nu-lu întrecea în acestă privință; cunosea chiar și sêmă-naturile și restavele cum erau împărțite.

— Parcă ai un fluier la brău, — începui eu vorba, er orbul zimbi; zimbetul era obicnuit pe buzele orbului și cum va fi fostu de rëndu, nu-ți făcea bine.

— Da, domnule, mai cântu și eu câte odată, așa când imi vine sêmă mai trecă vremea, căci lungi sunt zilele de veră.

Gătându aceste vorbe, orbul întinse mâna, își trase sunanul pe lângă elu, ilu vîr sub sine, își impletici picioarele turcesce, își puse mâciuca pe picioare și se uita în vezduhu, cum se uita ori ce orb, căci orbul de obicei nu-și pre întorce privirea, ci elu se uita totu cam drept înainte.

Băieții, cari mă vedură, alergară toți din tote părțile și se apropiară de Dumitru, er sora orbului se puse lângă elu pe sunanul ce și-lu aședase sub picioare.

Dumitru o strinse lângă sine și cu mâna i neteđia perul. Își întorse apoi fața spre ea, întocmai ca omul, care vede, și cum sta și puțin plecatu, te făcea să credi că ar zări ceva. Așa și se părea, în realitate însă Dumitru nu vedea de loc; despre acesta eram convinsu.

En ascultă, începui eu, spuneai că unul dintre băieți este alu primarului și că înveță la școlă. — Spune-i să vină aici.

Dumitru strigă pe nume pe băiatul primarului, er copilul nu voia să vină.

Toți copiii se mișcau în drepta și în stânga, se uitau unii la alții și ridau, așa după cum făcu de obicei băieții de țeranu.

— Le este rușine, Domnule, — grăi Dumitru, — nu sunt învățați să stea de vorbă cu ori și cine; ca nisce băieți! — gâtă Dumitru vorba.

— Aveți bună școlă aci în sat? — întrebai eu, vedendu că copiii n'au de gând să vină.

— Apoi de, domnule, scii eu ce să dicit, este o profesora dela București, care învață pe băieți; slujbașii județului când vinu pe aici spun că-i bună și învățată, der veđi domnule, omeni din satu nu prea au ce învăța dela ea, căci coconele astea nu se pricepu ce ne trebuie noue, la Români. Mai deunădi vorbea moșu Marinu și spunea, că nu se pote ca băieții noștri din satu să învețe ceva dela această coconă. Căci bine, că în

cățiva ani se vor deprinde ei cu scrisul și cu cetitul, der băieților noștri le trebuie alte învățături. Cu atăta nu-i de ajuns. „Der ce putem noi, dicea moșu Marinu, ce putem noi când slujbașii spun că-i bună și învățată”. Cu acestea gâtă orbul vorba și eu rămăsei uitându-mă la orbul Dumitru și la soriara lui, care plină de temere se uita la mine, der își întorcea repede fața, de câteori o priviam mai lungu; un lucru caracteristicu pentru copii sătenilor.

Eram cuprinsu de o jale și mă cuteram, câte n'ar pută isprăvi Dumitru, decă ar vedea!

— Ascultă băete, — începui a vorbi — de ce nu cerci, căci sunt la București doctori, cari tãmaduesc astfelu de bole! D-ta poti să-ți capeți vederea.

Orbul zimbi când audă aceste vorbe.

— Da, da, Dumitru, se scii că se pote, — grăi eu, er mai la urmă ilu întrebai, că ce ar dice când și-ar căpeta vederea și într'o bună dimineță ar fi omu întregu?

— Când aș vedea eu, — începui orbul, — cred că aș nebuni de bucuria. — Atăta dize, ridică fața cătră ceru și dându din capu în sennu de indoială adause: — Nu se pote domnule, ca eu să mi capetă vederea... eu așa am să mă sfârșesc! — Stetu apoi puținel neclintit, er după aceea își scose fluierul din brău, ilu apuca cu amendu mânilu, ilu puse frumușel la buze, ilu puse însă așa cam într'o parte, așa cum cântă celu

